

Voorzitter,

Het klimaat verandert in rap tempo. Met als gevolg perioden van grote droogte en soms enorme buien. Dit eerste half jaar van 2020 was een grote voorbode wat we waarschijnlijk als normaal moeten beschouwen. Februari nat, maar daarna een enorme periode van droogte. Met de droge jaren achter de rug, hebben we het droogste voorjaar ooit.

En dat geeft veel problemen voor onze natuur, onze landbouw en onze drinkwatervoorziening.

Nederland, altijd het land geweest van water afvoeren, zal water moeten vasthouden. En dat zullen we in rap tempo moeten doen. Er is geen tijd van wachten meer. Verdroging van natuur, en ook in combinatie met te veel aan stikstof, is funest is voor onze prachtige natuur.

Iedereen zal moeten bijdragen. Rigoureuze veranderingen zijn nodig en keuzes zijn onoverkomelijk. Dat is ook de kern van de voorliggende klimaatadaptatievisie: we zullen meer moeten doen. Ik wil twee complimenten uitdelen. Allereerst aan het vorig college en in het bijzonder Rik Grashoff, die een dijk van een stuk heeft neergelegd en 68 miljoen hebben vrijgemaakt. Het andere compliment is aan dit college. Ik ben blij dat het nieuwe college deze visie omarmt.

Maar dat brengt wel een verantwoordelijkheid met zich mee. Er staan belangrijke uitgangspunten en acties in, en uitvoering en doorpakken is dus van essentieel belang.

‘Niet meer gebruiken dan is aangevuld’, is een belangrijk principe. Dat betekent een omslag, omdat de afgegeven grondwatervergunningen groter is dan de verwachte grondwateraanvulling. In principe worden er nu geen nieuwe grondwatervergunningen afgegeven. Dat is maar goed ook. In 2018 werd in een statenmededeling aangegeven dat in totaliteit 255 miljoen kuub grondwater werd onttrokken. Anno 2020 is dat opgelopen naar boven de 300 miljoen kuub grondwater. Zulke stijgingen zijn onhoudbaar.

GroenLinks heeft grote zorgen over de voortgang met afspraken met industriële onttrekkers. Wat kunnen we nu concreet van deze afspraken verwachten, qua volumebeperking of beperking van de groei in volume? Dit is van belang om te bepalen of eerder vervolgstappen nodig zijn, zoals intrekking van grondwatervergunningen of de nog niet benutte ruimte daarin. Daarnaast doet de fractie van GroenLinks het voorstel om in de toekomst bij eventuele

nieuwe vergunningen een vergunning voor bepaalde tijd af te geven. Zo vallen we niet meer in dezelfde valkuil. Graag een reactie van de gedeputeerde op het voorstel daarop.

De fractie van GroenLinks heeft grote zorgen over het beregeningsbeleid. Beregening is gestegen van circa 35 miljoen kuub naar 100 miljoen. En dat in twee jaar tijd. Goed dat er nieuw beregeningsbeleid komt en dat de provincie dat actief steunt. Is de gedeputeerde het met de fractie van GroenLinks eens dat teelt het peil zal moeten volgen, in plaats van het aloude peil volgt teelt? Een ander zorgelijk gegeven is de vaste peildatum op 1 april voor het beregeningsbeleid. Wil de gedeputeerde met de waterschappen in overleg gaan dat bij nieuwe afspraken de actuele grondwaterstand leidend dient te zijn? Graag een reactie.

Daarnaast moeten we rondom natuurgebieden minder water onttrekken, peilen verhogen en water laten meanderen. Goed dat de provincie ook inziet dat we meer zullen moeten gaan doen, zoals het planologisch instrumentarium inzetten. En ja, daar hoort dan ook soms onteigening bij in het uiterste geval. Goed dat dit nadrukkelijk aan de orde komt in de visie.

Ander belangrijk punt is de rechterlijke uitspraak rondom de Peelvenen, waar door de rechter is aangegeven dat beregening in beschermingszones van invloed kan zijn op het natuurgebied. Ben blij met de antwoorden op mijn technische vragen dat daar nu naar wordt gekeken, en we horen graag als fractie de uitkomsten van deze hydrologische analyses en het besluit. Graag een toezegging hierop.

En voorzitter, ik sluit af met een laatste pleidooi. Voor GroenLinks is het een doorn in het oog dat er momenteel een vrijstelling is voor het aanvragen van een wateronttrekkingsvergunning buiten de beschermingszones van 10 m³ per uur. Omgerekend zit je dan 88.000 kuub per jaar. Ontzettend veel en schadelijk voor onze natuur. Wil de gedeputeerde daarover in gesprek gaan met de waterschappen en nadenken over een wijziging van onze omgevingsverordening? Graag een reactie.